

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Teoría e historia da poboación	Código	615G01107	
Titulación	Grao en Socioloxía			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Izquierdo Escribano, Antonio	Correo electrónico	antonio.izquierdo@udc.es	
Profesorado	Izquierdo Escribano, Antonio Lopez de Lera, Diego Constantino	Correo electrónico	antonio.izquierdo@udc.es d.lopezd@udc.es	
Web	http://esomi.es/index.php/es/			
Descrición xeral	<p>O obxectivo principal do curso é proporcionar os conceptos básicos para identificar e discutir a interrelación entre distintos fenómenos demográficos e a realidade social, económica e eventualmente de política pública (causas e consecuencias da caída da fecundidade, do envelhecimento da poboación e dos procesos de inmigración, entre outros).</p> <p>No cumprimento deste obxectivo, o contido do curso atenderá especialmente ás poboacións dos países desenvolvidos e singularmente á poboación española.</p> <p>Son tamén metas deste curso o fomento do traballo persoal do alumno e o seu capacitación no manexo de instrumentos básicos na análise científica da realidade social, como as fontes estatísticas oficiais e o material bibliográfico.</p> <p>Os estudantes deberán aprender a buscar nas fontes de datos aqueles que se refiren a realidades demográficas relevantes, así como a calcular e interpretar os indicadores básicos da análise demográfico (taxas e índices) e a producir e explicar táboas e gráficos que describan realidades demográficas relevantes.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A4	Relaciones entre la población, los recursos y medio ambiente en su movimiento y estructura; y el estudio de las técnicas y métodos del análisis demográfico.
A14	Capacidades en elaborar, utilizar, e interpretar indicadores sociais e instrumentos de medición social.
A17	Conocimientos y habilidades en la búsqueda de información secundaria en las diferentes fuentes (instituciones oficiales, bibliotecas, internet, etc.).
A32	Capacidades en contribuir al diseño de políticas públicas orientadas a abordar problemas sociales.
B1	Capacidad de organización y planificación.
B2	Toma de decisiones.
B3	Capacidad de análisis y síntesis.
B5	Capacidad de gestión de la información.
B6	Comunicación oral y escrita en la lengua nativa.
B7	Conocimientos de informática relativos al ámbito de estudio.
B9	Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.
B12	Trabajo en equipo.
B13	Razonamiento crítico.
B27	Capacidades en reconocer la complejidad de los fenómenos sociales.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma.
C3	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de su vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Os estudantes aprenderán a buscar nas fontes de datos aqueles que se refiren a realidades demográficas relevantes e a producir táboas e gráficos descritivos dos mesmos.	A4 A17	B1 B2 B3 B5 B6 B9 B12 B13 B27	C1 C3
Os estudantes aprenderán a calcular e interpretar os indicadores básicos da análise demográfica (taxas e índices) así como a producir e interpretar táboas e gráficos que describan realidades demográficas relevantes	A14 A32	B1 B2 B3 B7 B9 B12 B13	C1 C3

Contidos	
Temas	Subtemas
1.- O mundo que gañamos ou o que é igual, unha historia mínima da poboación mundial. De onde vimos?	1) O primeiro tema versa sobre a historia do poboamento mundial e subministra información ao alumno acerca de cal foi a evolución demográfica. É obrigatorio a lectura dun dos seguintes tres libros durante o mes de outubro e será obxecto de exame para o control 1: - Livi-Bacci, M. (1990), Historia Mínima da Poboación Mundial, Barcelona, Ed. Ariel. - Francesco C. Billari e Gianpiero Dalla Zuanna (2010), Declive ou revolución demográfica?, Madrid, Editorial CIS - Gosta Esping-Andersen (2010), Los tres grandes retos do Estado do Benestar, Barcelona, Editorial Ariel.
2.- En que momento estamos?, é dicir, a demografía do cambio de valores e as novas relacións familiares á que se suma a transición migratoria e o cambio étnico nos países de baixa fecundidade.	2) O segundo ofrece dous enfoques interpretativos para analizar a evolución da poboación e a súa dinámica máis actual. É obrigatorio a lectura dos seguintes artigos durante o mes de novembro e son obxecto de exame no control 2: - VV.AA. (1993), Europa no movemento demográfico. Os sistemas de pensións e a evolución demográfica, Madrid, Ministerio de Traballo e Seguridade Social. Capítulos 1 e 2. - Sen, A. (1995), "A explosión demográfica. Mitos e realidades", Revista Letra Internacional, Abril.
3.- O noso caso. A situación demográfica na España autonómica e que futuro nos agarda?	3) O terceiro tema céntrase en catro debates actuais e no estudo das súas consecuencias. A lectura obrigatorio neste caso é a seguinte e sera materia de exame no control 3 que tendra lugar en xaneiro: George, S. (2010), Sus crise, as nosas solucións, Barcelona, Ed. Icaria.

4.- Que pensamos e que estamos a debater? Un breve repaso dos debates actuais con base demográfica.	4) Este último tema está dedicado a un debate intelectual baseado nun fenómeno social actual. Para o curso 2017/2018 ocupáremosnos/ocupáremosnos do proceso de envelhecimento demográfico e os seus repercusións no benestar da sociedade española. O obxectivo é analizar como a demografía pode contribuír á planificación das políticas públicas.
---	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A32 B9 B13 B27 C3	14	0	14
Lecturas	A4 B6 B9 B13 B27	0	30	30
Recensión bibliográfica	A4 A17 B3 B6 B9 B13 B27 C1	2	15	17
Aprendizaxe colaborativa	A14 A17 B1 B2 B3 B5 B7 B12 C3	7	30	37
Prácticas a través de TIC	A17 A14 B2 B3 B5 B7 C3	14	20	34
Proba de ensaio	A14 A17 A32 B12 B7 B6 B5 B3 B2 B1 C3 C1	2	15	17
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Son as clases teóricas nas que os profesores abordan os conceptos e aspectos básicos do temario da materia.
Lecturas	Cada tema do programa tendra unhas lecturas obrigatorias asociadas que deberan lerse atentamente pois son materia de exame
Recensión bibliográfica	Os alumnos deben escoller a lectura dun libro (entre tres libros designados polos profesores) e realizar unha recensión crítica desta.
Aprendizaxe colaborativa	Haberá sete horas destinadas a traballar en equipos pequenos. Cada equipo de traballo deberá expoñer unha lectura das seleccionadas polos profesores
Prácticas a través de TIC	Consiste na realización de clases prácticas, en grupos medianos, sobre cuestións relacionadas coa demografía e a evolución da poboación. As prácticas son definidas polos profesores sobre temas de actualidade e utilízanse ordenadores e o programa informático EXCEL para levalas a cabo.
Proba de ensaio	Realízanse dous controis ao longo do cuadrimestre. Será necesario aprobar os dous controis para superar a materia. En caso contrario, o alumno deberá evaluarse de novo dos controis suspendidos. Realizaranse tres prácticas, a avaliación dos resultados obtidos en cada unha formará a nota de Prácticas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Sempre que o alumno o precise e o profesor o considere necesario

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Lecturas	A4 B6 B9 B13 B27	As lecturas avaliásense na 'proba de ensaio'	10
Recensión bibliográfica	A4 A17 B3 B6 B9 B13 B27 C1	A recension bibliografica avaliátese na proba de ensaio.	10
Proba de ensaio	A14 A17 A32 B12 B7 B6 B5 B3 B2 B1 C3 C1	Realizásense dous controis ao longo do cuadrimestre. É necesario aprobalos para facer nota media. Os alumnos que suspendan algún deses examéns podrezan presentarse á convocatoria de xaneiro/febreiro coa parte que non superaron	50
Prácticas a través de TIC	A17 A14 B2 B3 B5 B7 C3	Realizaranse tres prácticas avaliáveis, a media das tres computará na cualificación final do curso.	30

Observacións avaliación

Todas as actividades e traballos prácticos a realizar ao longo do cuadrimestre van contabilizarse para a nota final. O sistema de avaliación consiste en aprobar cada un dos dous compoñentes da asignatura. Primeiro compoñente, a media dos dous controis teórico-prácticos. Segundo compoñente, o promedio das tres prácticas. No caso do primeiro compoñente, trátase de exames con preguntas teóricas e prácticas. É necesario aprobar cada un deles para facer a media. En caso de non aprobar un deles, ese parcial terá que ser superado na convocatoria de xaneiro. No caso do segundo compoñente, o promedio das tres practicas será a nota final deste compoñente. En caso de suspender algún dos dous compoñentes da avaliación, o alumno acudirá á convocatoria oficial (en xaneiro), con o/os compoñente/s non aprobado/s. Os alumnos a tempo parcial ou con dispensa académica serán obxecto dunha tutoría personalizada, por parte de calquera dos dous profesores que imparten a asignatura, un mes antes do exame final. A primeira tutoría establecerase na primeira semana do mes de decembro e a segunda na primeira semana do mes de xuño.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>- Comisión de las Comunidades Europeas. Europa en el movimiento demográfico. Madrid. Ed. Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. Madrid (1993). Situación de la población europea a finales del siglo XX. Descripción de los efectos del paso del final de la primera transición demográfica al envejecimiento de las poblaciones europeas.- Della Zuanna, Giampiero y Billari, Francesco C. 2010. ¿Declive o revolución demográfica?: Reflexiones a partir del caso italiano. Madrid. Ed. Centro de Investigaciones Sociológicas-CIS. Debate sobre los planteamientos que defienden la situación de declive demográfico en algunas naciones europeas. Centrado en el caso de las regiones italianas.- Gosta Esping-Andersen. 1991. Los tres grandes retos del Estado de Bienestar. Barcelona. Ed. Ariel (2010). Análisis socio-político que evalúa los tres principales tipos de ?Estados de Bienestar? existentes en Europa occidental y otras economías capitalistas avanzadas.- Leal, J. L. y Fernández Cordón, J.A. 2006. Análisis territorial de la demografía española. 2006. Madrid. Ed. Fund. Fernando Abril Martorell. Situación de las poblaciones de las Comunidades Autónomas a principios del S.XXI.- Livi-Bacci, Massimo. Introducción a la demografía. Barcelona. Ed. Ariel, 1993. Texto de los principios básicos del análisis de la población, desde la perspectiva demográfica.- Puyol, Rafael (ed.). 1997. Dinámica de la población en España. Madrid. Ed. Síntesis. Artículos sobre características de la dinámica demográfica española durante la segunda mitad del siglo XX.- Vinuesa, Julio y Puga, Dolores(ed.). 2006. Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid. Ed. Instituto Nacional de Estadística. Compendio de nociones básicas de cálculo y tratamiento de las variables demográficas, con ejemplos de la población española.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Análise demográfica/615G01301

Globalización, medio ambiente e poboación/615G01409

Socioloxía das migracións/615G01410

Proxeccións de poboación/615G01411

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías